

panorama

info regio

30

Léto 2009

Strategie EU pro region Baltského moře

– vstříc udržitelné, prosperující budoucnosti

ÚVODNÍK

Dirk Ahner

3

PŘEHLED

4-7

Strategie EU pro region Baltského moře – mnoho zemí, jeden region

8-11

ROZHOVORY

Christopher Beazley – Dr. Cecilia Malmströmová – Jan Kozłowski – Dr. Andreas Röpke

12-13

VŠEOBECNĚ

Projekt JOSEFIN – podpora malých a středních podniků přináší regionu Baltského moře nové výhody

14-16

NA MÍSTĚ

COHIBA – zkoumání metod zjišťování a kontroly úniku nebezpečných látek do Baltského moře

17

ODSTRAŇOVÁNÍ PROBLÉMŮ

18-19

SPOLEČNÝ ZÁJEM

Společné práce pro region Baltského moře

20

VÍCE INFORMACÍ K TÉMATU

21

REGIONÁLNÍ OTÁZKY

Územní soudržnost – kde má tato koncepce svůj původ

22-23

O NAŠICH PROJEKTECH

Mannheimský Musikpark – Centrum pro nanozdraví

24-25

VYTVÁŘENÍ SÍTÍ

Konference o vytváření sítí ve Visby, Švédsko, 11.–12. června 2009

26

POSLEDNÍ VYDÁNÍ, PŘÍŠTÍ VYDÁNÍ

27

DATA DO DIÁŘE

28

NECHTE ZAZNÍT SVŮJ HLAS

Fotografie (stránky):

Obálka: Istockphoto

Strany 5, 10, 16, 21, 24, 25: © CE

Strany 5, 14, 15, 26: © Jaakko Mannio

Strany 6, 7, 12-13: © Istockphoto

Strana 8: © Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist

Strana 9: © Hans Doverholm, Metsahallitus

Strana 10: © Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship

Strana 11: © Lisa Katharina Röpke

Strany 18, 19: © Vomare Project

Strana 22: © Musikpark Mannheim GmbH

Strana 23: © Swansea University

šéfredaktor: Raphaël Goulet, Evropská komise, GR pro regionální politiku

Tento časopis je vytištěn v angličtině, francouzštině a němčině na recyklovaném papíře.

Je k dispozici on-line ve 21 jazycích na http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_cs.htm

Názory vyjádřené v této publikaci představují názory autora a nutně neodrážejí stanoviska Evropské komise.

Strategie Evropské unie pro region Baltského moře: od slov k činům

Strategie EU pro region Baltského moře představuje nový způsob spolupráce v Unii. Regiony v osmi členských státech, kde žije téměř 100 milionů lidí, mohou plánovat činnosti, určovat jejich pořadí a provádět je s vědomím, že jejich kolegové a sousedi pracují stejným způsobem na dosažení stejných cílů. Region Baltského moře se tak bude moci těšit udržitelnému prostředí a optimálnímu hospodářskému a sociálnímu rozvoji.

Strategie pro každého

Strategii si vyžádala Evropská rada na základě práce odvedené Evropským parlamentem. Jak se dočtete v tomto čísle časopisu Panorama, strategii prospěl mimořádný zájem partnerů a zainteresovaných stran na všech úrovních. Budeme-li spolupracovat, lépe využijeme finanční prostředky a další zdroje, které máme k dispozici na zlepšení budoucnosti regionu. Odborné znalosti a energii můžeme uplatňovat efektivněji a výhody legislativy EU můžeme předat všem, kdo v tomto regionu žijí.

První kroky

V svém akčním plánu Komise předkládá 80 projektů, které mají vést k dosažení 15 vzájemně souvisejících priorit. Projekty se týkají zlepšování životního prostředí (např. snížení hladiny dusičnanů a fosforečnanů v Baltském moři), úsilí o zvýšení prosperity (např. podpora podnikání), lepší dostupnosti (např. zlepšení dopravních spojů) a podpory bezpečnosti a ochrany (např. lepší reakce na nehody). Skutečná zlepšení už nastala a jejich úspěch, tedy úspěch této strategie jako celku, závisí na mnoha partnerech v regionu a na podpoře, kterou poskytnou nejvyšší politické úrovně ve všech zemích. Strategie nabízí rámec pro další postup, poskytuje lidem jistotu v tom, že budují lepší region Baltského moře. Toto vydání časopisu Panorama ukazuje, jak je na základě strategie možné uvést do popředí přednosti regionu.

Komise, Evropský parlament, členské státy a všechny zainteresované strany v regionu nyní prozkoumávají nový způsob spolupráce. Nezakládá se na penězích nebo zvláštních zákonech, ani na nových institucích, ale spíše na vůli občanů spolupracovat na řešení problémů regionu. Tato makroregionální strategie, jak ji nazýváme, není vymezena národními nebo regionálními hranicemi nebo zvláštními oblastmi politiky. Je zapotřebí pozitivní změny a její rozsah bude určen pouze ochotou partnerů jednat.

Dirk Ahner

Generální ředitel, Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální politiku

” Strategie nabízí
rámec pro další postup,
přičemž lidem poskytuje jistotu
v tom, že budují lepší region
Baltského moře. “

STRATEGIE EU PRO REGION BALTSKÉHO MOŘE – DEVĚT ZEMÍ, JEDEN REGION

Poměrně rozsáhlá část pobřeží Baltského moře je sdílena osmi členskými státy EU, z nichž všechny mají vlastní priority, hospodářské požadavky či politické zájmy. Baltské moře, které slouží jako hlavní námořní spojnice, avšak často i jako skládka, je obklopeno téměř milionem obyvatel.

Navzdory již několik let trvající spolupráci na zlepšení mořského prostředí se kvalita Baltského moře stále zhoršuje. Evropská unie proto požádala Komisi o novou strategii, která by regionu zaručila lepší budoucí vývoj.

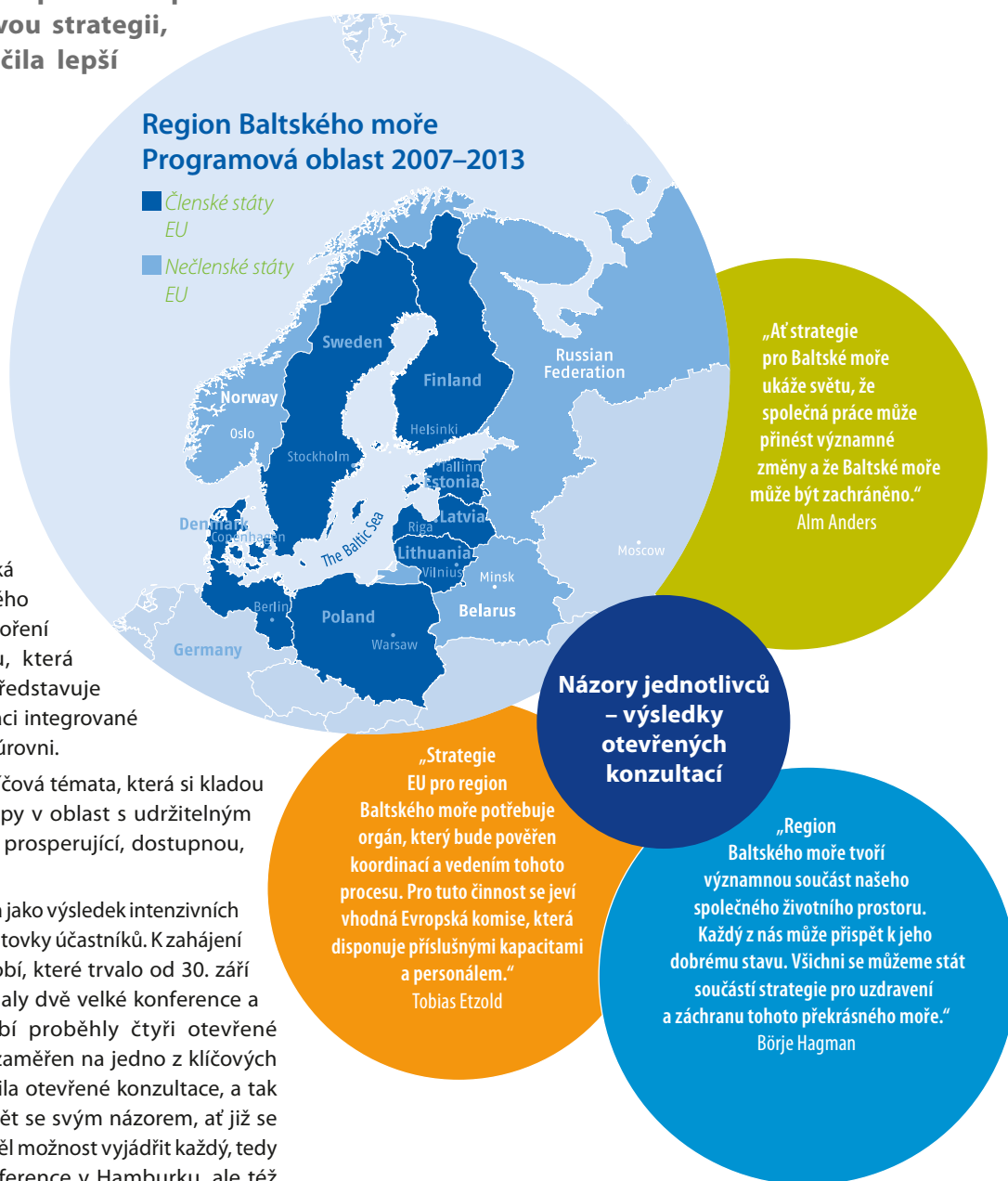
První strategie svého druhu

V květnu před pěti lety se Polsko, Estonsko, Lotyšsko a Litva staly členy Unie. Vedle toho, že pobaltské země mají z velké části společné historické dědictví, znamená toto přistoupení, že osm z devíti z nich požívá výhod volného pohybu zboží a služeb a sdílí společnou právní úpravu týkající se kvality vod. Geografická a kulturní blízkost činí z Baltského regionu ideální místo pro vytvoření první strategie svého druhu, která zahrnuje celý makroregion. Představuje i první významný krok k realizaci integrované námořní politiky na regionální úrovni.

Tato strategie obsahuje čtyři klíčová témata, která si kladou za cíl přeměnit tuto část Evropy v oblast s udržitelným životním prostředím, v oblast prosperující, dostupnou, atraktivní a též bezpečnou.

Strategii Komise přijala 10. června jako výsledek intenzivních debat a konzultací, zahrnujících stovky účastníků. K zahájení a uzavření konzultačního období, které trvalo od 30. září 2008 do 6. února 2009, se konaly dvě velké konference a během konzultačního období proběhly čtyři otevřené workshopy, z nichž každý byl zaměřen na jedno z klíčových témat. Komise zároveň umožnila otevřené konzultace, a tak všichni dostali příležitost přispět se svým názorem, ať již se nacházejí kdekoli. Svůj názor měl možnost vyjádřit každý, tedy například mladí účastníci konference v Hamburku, ale též představitelé organizace World Wide Fund for Nature.

Jaký byl výsledek? Účastníci konzultací se jasně vyjádřili, že nová strategie je nezbytná, vzhledem k tomu, že problémy tohoto regionu jsou příliš velké na to, aby mohly být ignorovány. Již existující iniciativy a politiky v nejrůznějších oblastech jsou uspokojivé, ale chybí jim ucelenost, a proto nejsou tak efektivní, jak by mohly být. Dále velmi jasně vyznělo, že strategie musí být zaměřena prakticky a ne teoreticky, doba planých diskuzí je pryč a region Baltského moře potřebuje akci. Právě témata, jako jsou prázná prohlášení bez praktických dopadů či stanovených lhůt, se objevovala na seznamu věcí, které si lidé přejí změnit.

Uskutečnění strategie

Členské státy vyzvaly Komisi, aby pro Pobaltí připravila určitou strategii, v prosinci 2007. Řízením projektu bylo pověřeno Generální ředitelství pro regionální politiku. Cílem bylo mimo jiné přispět k řešení naléhavých ekologických problémů Baltského moře. Strategii Komise přijala dne 10. června, společně s příslušným sdělením a akčním plánem. Nyní bude strategie předána Parlamentu a Radě s cílem dokument projednat a popřípadě odsouhlasit.

Pro každého něco

Čtyři klíčová témata strategie jsou formulována takovým způsobem, aby nic nebylo vynecháno. Komise, která zvolila strukturovaný, spíše než selektivní přístup, vytvořila rámec sestávající z priorit, průběžných akcí a projektů s mezními lhůtami pro jejich dokončení. Vytvořila tak stálou metodologii, jejíž individuální cíle a prostředky k jejich dosažení se mění podle vývoje v regionu a umožňují snadnou adaptaci.

To znamená, že strategii lze použít k vytvoření přístupu k regionu v nadcházejících letech, ale také, že priority všech účastníků – Švédska, Finska, Estonska, Lotyšska, Litvy, Polska, Německa a Dánska – jsou v rámci strategie uznány. Ne všechny priority budou přijaty všemi účastníky, ale každého účastníka se nějaká priorita týká.

Strategie navrhuje použít jako základ rámec Severní dimenze, společnou politiku EU, Ruska, Norska a Islandu, pro vnější aspekty spolupráce, s tím, že bude popřípadě poskytnuta možnost použít alternativní postupy (např. Rada pobaltských států). Rusko a ostatní sousední země ukázaly, že vnímají pozitivně snahy EU neustále je informovat a EU se těší na vzájemnou spolupráci v oblasti záležitostí společného zájmu.

V tomto stadiu strategie nezahrnuje žádné dodatečné financování – jedná se spíše o koordinaci velkého množství zapojených osob a organizací napříč regionem a získávání nejvyššího možného užitku z existujících prostředků, s jejichž pomocí se provádějí vnitrostátní politiky a politiky EU. Nové projekty například přispějí ke snížení vysoké míry znečištění moře, zdokonalení dopravních systémů a energetických sítí, jakož i k posílení ochrany před závažnými mimořádnými situacemi jak v moři, tak na souši.

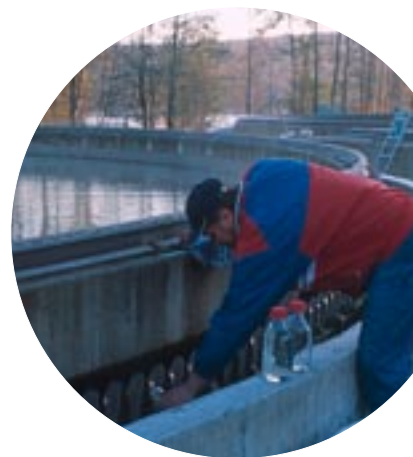
„To se snadno řekne.“ – Kde ale začít?

Strategie pracuje s návrhy, jež stavějí na již existujících opatřeních, která jsou ale poněkud roztříštěná, a přichází s nabídkou vyřešit nejdůležitější výzvy a chopit se hlavních příležitostí. Jedná se zejména o následující návrhy:

••••• UDRŽITELNÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Baltské moře, jehož hloubka v průměru dosahuje pouze 58 metrů, v důsledku nadměrného vypouštění nitrátů a fosfátů ze zemědělských, jakož i průmyslových zdrojů a domácností ztrácí svou kvalitu a biologickou rozmanitost. Uvedené škodliviny se dostávají do moře, čímž způsobují stále se zvyšující eutrofizaci. Tato zvýšená tvorba řas přeměnila rozsáhlou mořskou plochu v zapáchající zelený sliz, který odkysličuje vodu a způsobuje úhyn mnoha druhů. Než se objem vody zcela obmění, může uběhnout i více než 30 let, znečištění má tedy zásadní dopady.

Formální síť odborných poradců zaměřených na otázky životního prostředí souvisejících se zemědělstvím by měla podpořit osvědčené postupy, které minimalizují odtok hnojiv a zároveň udržují, případně dokonce zvyšují produktivitu.

Strategie nemá vlastní zdroj financování, Baltské moře bude v letech 2007–2013 v rámci regionální politiky čerpat ze zdrojů regionální politiky, jakož i dalších zdrojů financování EU:

- **Vytvoření udržitelného životního prostředí v Pobaltí**
Celkem bylo vyhrazeno 9,8 miliardy eur, z toho 3,1 miliardy eur na úpravu odpadních vod.
- **Zajištění konkurenceschopnosti Pobaltí**
Celkem bylo vyhrazeno 6,7 miliardy eur, z toho 2,4 miliardy na inovace pro MSP.
- **Zajištění dostupnosti Pobaltí**
Celkem bylo vyhrazeno 27,1 miliardy eur: Informační společnost: 1,4 miliardy eur, doprava 23,1 miliardy eur, energie 2,6 miliardy eur.
- **Zajištění bezpečnosti a ochrany v Pobaltí díky prevenci rizik**
Celkem bylo vyhrazeno 697 milionů eur.

ZVÝŠENÍ PROSPERITY

Největší slabinou regionu je nízká úroveň vnitřní hospodářské soutěže. Některé země v tomto regionu nemají dostatečně velký trh na to, aby mohly potřebnou hospodářskou soutěž dostatečně podporovat. Jediným řešením je tento region lépe integrovat. Podle odhadů zahrnovala v roce 2005 běžná obchodní mezinárodní transakce 30 účastníků, vyžádala si ale 40 originálních dokumentů a 360 kopií.

Směrnice o službách stanovila za cíl dosažení úplného vnitřního trhu pro služby uvnitř EU omezením byrokracie a pomocí osobám při zakládání podniků nebo při odchodu do jiné země. Daná strategie zahrnuje akce k efektivnějšímu užití uvedené směrnice, na podporu obchodu a poskytnutí lepších příležitostí pro MSP.

Aby bylo možno pomoci budoucím podnikatelům, je třeba vylepšit stávající služby v oblasti vzdělávání. Navrhuje se tedy vytvořit „první ligu“ vysokých škol a univerzit. Bylo by tak možné zajistit kvalitu a navázat kontakty mezi pracovišti z téhož oboru v různých vzdělávacích zařízeních. Ve středu pozornosti je i podpora práva volného pohybu osob v regionu za účelem získávání znalostí nebo výuky.

JAK ZVÝŠIT DOSTUPNOST A ATRAKTIVITU REGIONU?

Východní a severní části Unie jsou příliš izolované od zbývajících regionů Unie, která se stále více stává vstupní branou z Asie. Severní Finsko, Švédsko a pobaltské státy mají v celoevropském srovnání nejnižší úroveň dostupnosti. Zvláštním problémem jsou také dodávky energie a její zabezpečení, region disponuje jen několika vlastními zdroji energie a musí se tedy spoléhat na dovoz. Propojení zemí však k dostatečnému zabezpečení dodávek nestačí.

Chcete-li cestovat z Varšavy do Tallinu, spíše se vám vyplatí koupit si letenku. Cesta vlakem trvající 36 hodin totiž těm, kdo nemají času nazbyt, nepřijde příliš lákavá. Kvůli zvyšující se potřebě přepravy, která bude šetrná k životnímu prostředí, se vlaky musí stát životaschopnou alternativou. Z tohoto důvodu strategie navrhuje, aby cíle, jímž je vytvoření železniční spojnice mezi Varšavou a Tallinem – železnice Baltica – s cestovní rychlostí 120 km/h, bylo dosaženo do roku 2013.

Energie je klíčovým problémem regionu. Má-li se z této oblasti stát atraktivní místo k životu, jde rovněž o problém zásadní. Strategie se opět snaží přímo a prakticky podpořit existující opatření. Stanoví způsoby doplnění energetického propojení mezi pobaltskými státy a širším regionem tím, že podporuje Plán propojení Pobaltí a též vysokonapěťové spojení Švédsko-Litva. A tato podpora není pouze rétorického rázu, do infrastruktury plynu a elektřiny tohoto regionu bude investováno 500 milionů eur.

PRVOŘADÝMI PROBLÉMY JSOU BEZPEČNOST A OCHRANA

S ohledem na nárůst námořní dopravy a kvůli tomu, že na hlavních námořních tazích plují obrovské ropné tankery, získává hrozba nehod stále výraznější obrysy. Mezi lety 2000 a 2007 se ropné dodávky směřující do Baltského moře více než zdvojnásobily a dosáhly 171 milionů tun. V náročných zimních podmínkách je riziko ještě větší a lodě často nejsou dostatečně chráněné proti ledu. Organizovaný zločin rovněž přispívá k nedostatečné bezpečnosti regionu. Kriminalita je v regionu umocňována kvůli jeho geopolitickým danostem, jakož i kvůli rozdílu v hospodářských a sociálních podmínkách.

Vzhledem k rozsáhlým vnějším hranicím region potřebuje koherentní přeshraniční opatření mající za cíl zastavit obchodování s lidmi, drogami a zbraněmi. Byl by užitečný výměnný systém hraničních kontrol, včetně spolupráce při prosazování námořního práva. Akční plán strategie navrhuje způsoby koordinace boje proti kriminalitě integrováním stávajících organizací tak, aby mohly lépe spolupracovat. Navrhuje rovněž spojit síly tak, aby bylo možno kombinovat prosazování práva, mobilní hlídky, vyšetřovací týmy, zpravodajské týmy, sdílet technické vybavení ze strany různých orgánů a lépe spolupracovat při vývoji techniky, jejím nákupu, uvádění do provozu a používání.

Akční plán se zabývá i námořním nebezpečím a předkládá mimo jiné též návrh vytvoření integrované sítě systémů hlášení a ostrahy pro všechny námořní aktivity, např. námořní bezpečnost, ochranu mořského životního prostředí, kontrolu rybolovu, celní úřady, kontroly hranic a vymáhání práva.

Čím je Baltské moře tak mimořádné?

Ekosystém tohoto moře je jedinečný – severní část tvoří téměř sladká voda, která je až půl roku pod ledem. V dánských hlubinách, kde se s Baltským mořem setkává moře Severní, je voda slaná. Tento kontrast vytváří jedinečný ekosystém, kde se druhy v něm žijící přizpůsobily životu v poloslané vodě, a jen tyto specifické druhy jsou schopné přežít. Takové jemné vyvážení činí tento ekosystém velmi citlivým na změny, ať již v jeho fyzickém a chemickém složení nebo v systému potravinového řetězce.

Povodí okolí Baltského moře je zhruba čtyřikrát větší než samo Baltské moře. Zhruba 20 % je využito na zemědělství a pastvu, ostatní oblast je hustě obydlená, z toho vyplývá, že odtokové vody a úprava odpadních vod jsou klíčovými faktory, které mají vliv na růst řas.

Země, které hraničí s mořem, byly vždy obchodními partnery. Vikingové v raném středověku kolem této oblasti, bohaté na kožešiny, jantar, dřevo a pryskyřici, vytvořili obchodní velmoc. Mezi 13. a 17. stoletím si Baltské moře přivlastnila Hanzovní liga a stala se hospodářskou velmocí v severní Evropě tím, že užívala moře k vytvoření dopravních cest.

Toto společné dědictví, které trvá více než tisíc let, poskytuje základ, na němž bude možné postavit strategii, díky níž se Baltské moře stane evropským úspěchem, aby tak jeho budoucnost byla stejně úspěšná a dynamická jako jeho minulost.

CHRISTOPHER BEAZLEY

Bývalý poslanec Evropského parlamentu

Christopher Beazley je zakládající člen meziskupiny pobaltských států a aktivně se zapojil do vytvoření strategie pro region Baltského moře.

Tato strategie představuje zlomový okamžik pro region Baltského moře. V co nejvíce doufáte, že se změní za 10 let?

- Že současný rozdíl v ekonomické výkonnosti a vyhlídkách osmi přímořských států nahradí efektivní jednotný trh EU.
- Že bude obnoveno ekologické zdraví Baltského moře.
- Že dojde k obnově přirozené harmonie – ekonomické, environmentální, společenské, politické a kulturní – která existovala po staletí před podepsáním smlouvy Hitlera a Stalina, Paktem Ribbentrop-Molotov.

Otázky, které je zapotřebí řešit v tomto regionu a které se týkají samotného moře, jsou složité. Jaké problémy budou podle Vašich předpokladů nejobtížněji řešitelné?

- Úspěšné překonání a náhrada za padesátileté narušení regionu Baltského moře rozdělením Evropy v době Studené války.

• Zajištění toho, aby se prováděla správně celá strategie a nejenom řada nesouvisejících projektů. Strategie se rozbíhá ve chvíli, kdy jeden krok vede k druhému a kdy veřejnost, zbytek Evropy a ti, kteří se nacházejí za hranicemi EU, chápou význam tohoto procesu.

• Zajištění toho, aby se na „řízení“ strategie podíleli čelní vládní představitelé z osmi přímořských států a aby Rada, Komise, Parlament, regionální orgány a orgány místní samosprávy, tedy všichni, kdo jsou do procesu přímo zapojeni, efektivně komunikovali a zajistili transparentnost a veřejnou účast.

Jaké jsou podle Vašeho názoru největší překážky úspěšného provádění strategie?

Třebaže se na tuto strategii musí pohlížet jako na celek – každá její část působí na zbývající části – mezi nejobtížnější oblasti pravděpodobně patří kultura a školství. Strategie Evropského parlamentu pro region Baltského moře uvádí několik konkrétních oblastí působení: výměny studentů/učitelů – porozumění společnému dědictví EU a pobaltských zemí, společné výzkumné programy univerzit/průmyslových odvětví a potenciál cestovního ruchu.

Nejambicióznějším návrhem je vytvoření Baltské univerzity na nejvyšší světové úrovni, která by mohla rovnocenně konkurovat americkým a předním evropským univerzitám.

Pokud jde o kulturu, nelze podceňovat význam písni, hudby, historie, literatury, legend a umění, kultura by se měla obecně propagovat po celém světě.

” Třebaže se na tuto strategii musí pohlížet jako na celek – každá její část působí na zbývající části – mezi nejobtížnější oblasti pravděpodobně patří kultura a školství. “

Dr. CECILIA MALMSTRÖMOVÁ

švédská ministryně pro evropské záležitosti

Tato strategie představuje zlomový okamžik pro region Baltského moře. V co nejvíce doufáte, že se změní za 10 let?

V současnosti patří mezi členy Evropské unie osm států z regionu Baltského moře, které jsou začleněny do vnitřního trhu Unie. Tato skutečnost přispěla k pozitivnímu vývoji v regionu od počátku 90. let. Stále zde však existují značné problémy, kterým musíme čelit společně a řešit je v úzké spolupráci.

Doufám, že za 10 let tato strategie přispěje k prohloubení integrace a konkurenceschopnosti v regionu Baltského moře a že Baltské moře bude mnohem zdravější, než je tomu dnes.

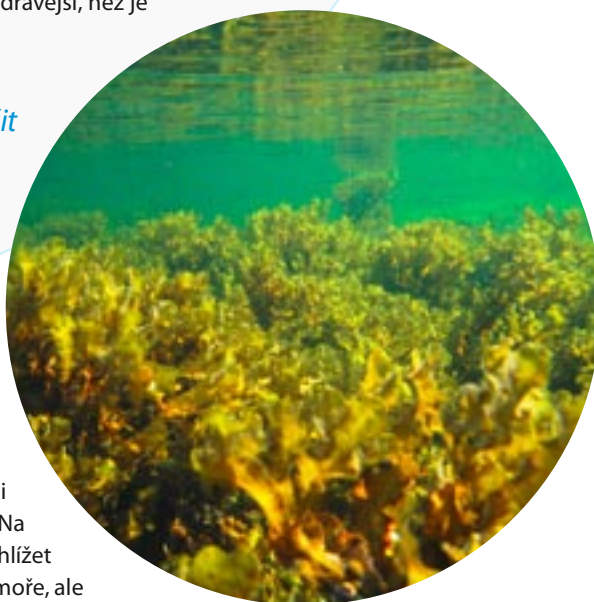
Otázky, které je zapotřebí řešit v tomto regionu a které se týkají samotného moře, jsou složité. Jaké problémy budou podle Vašich předpokladů nejobtížněji řešitelné?

Pro nás je důležité zajistit, aby opatření na zvýšení růstu v regionu Baltského moře nekolidovala s kroky podnikanými ke zlepšení stavu Baltského moře. Na ekonomickou krizi by se nemělo pohlížet jako na hrozbu pro stav Baltského moře, ale jako na příležitost k přeměně regionu na udržitelný a ekologicky účinný.

Je rovněž důležité, že se samotné země Baltského moře chápou provádění konkrétních opatření. Tato strategie by také neměla nahrazovat nebo duplikovat stávající spolupráci, ale měla by ji spíše doplňovat. Další výzvou je zakotvení strategie na místní a regionální úrovni.

Jakým způsobem se bude pokračovat ve strategii pro Baltské moře během švédského předsednictví?

Strategie Baltského moře bude předložena na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy v červenci a Evropská rada ji přijme na vrcholné schůzce v říjnu, aby byla poté co nejrychleji připravena k provádění. Švédské předsednictví bude po dva dny, 17.–18. září, hostit ministerskou konferenci ve Stockholmu na téma makroregionální spolupráce.

„Jedním z největších úkolů bude odstranění stávajících rozdílů v rámci regionu Baltského moře.“

JAN KOZŁOWSKI

Maršálek Pomořského vojvodství v Polsku

Tato strategie představuje zlomový okamžik pro region Baltského moře. V co nejvíce doufáte, že se změní za 10 let?

Mít účinnou strategii pro region Baltského moře je poměrně ambiciózní cíl, chceme-li však být úspěšní, musíme mířit vysoko. Za 10 let bychom rádi měli skutečně jednotnou strategii pro tento makroregion. Strategii, která kromě jiného podporuje dopravní spojení mezi jednotlivými oblastmi regionu a také mimo něj, do jižní Evropy a Asie. Abychom toho docílili, nemůžeme se soustředit jenom na některé části regionu.

Dalším důležitým cílem je energetická bezpečnost, což znamená náležitou rozmanitost v oblasti dodávek a distribuce. Kromě toho potřebujeme konkurenceschopný a inovativní region, a proto musíme pohlížet na tento region jako na celek. Potřebujeme vyvážená řešení pro celý region, mít tu a tam ostrůvky inovace nestačí.

Nakonec by se region Baltského moře díky naší práci při uskutečňování akčního plánu strategie měl stát přitažlivějším místem, kde budou lidé žít, studovat a investovat.

Otázky, které je zapotřebí řešit v tomto regionu a které se týkají samotného moře, jsou složité. Jaké problémy budou podle Vašich předpokladů nejobtížněji řešitelné?

S ohledem na současnou situaci bude jedním z největších úkolů odstranění stávajících rozdílů v rámci regionu Baltského moře. To se nám podaří, když budeme jednak i nadále investovat tam, kde investice chybí v méně rozvinutých regionech, zejména do infrastruktury, a jednak rozvíjet ambiciózní cíle, podle kterých se z celého regionu má stát inovativní a významné centrum znalostí a vzdělanosti.

Dalším velkým problémem podle mého bude zajištění dostatečné míry zapojení Ruska. Bez něj by se obtížně dosahovalo úspěchu na základě dobrého sousedského partnerství. Dále věřím, že k tomu, aby byl region úspěšný, potřebujeme silněji pocítovat pobaltskou identitu a také musíme spolupracovat ve všech aspektech v rámci regionu. To samozřejmě neznamená, že bychom se měli uzavírat před dalšími částmi světa.

Splňuje strategie Baltského moře a její akční plán tak, jak je chápete, Vaše očekávání? Může tato strategie zajistit dosažení cíle přeměnit tuto oblast na prosperující, atraktivní, přístupný, environmentálně čistý a bezpečný region?

Tak především o něco takového všichni usilujeme poprvé a celá věc je velmi složitá. Kromě toho je obtížné dosáhnout náležité rovnováhy mezi ambicemi jednotlivých států nebo regionů a souhrnnými cíli Baltu jako celku.

Při pohledu na tento dokument – mám na mysli hrubou verzi, kterou jsme zatím viděli – můžeme být rozčarováni skutečností, že před sebou nemáme pevně podloženou, komplexní strategii pro celý region Baltského moře. Namísto toho zde máme řadu vlajkových projektů bez jasných kritérií výběru a objasnění jejich úlohy.

Překvapující je také to, že se ve strategii pro přímořský region vůbec nedotýkáme námořní ekonomiky – neřeší se zde přístavy a loděnice. Dále může překvapit, že ačkoliv je v dokumentu zmíněn cestovní ruch, naprosto zde chybí bohaté kulturní aspekty – kultura, to jsou naše kořeny a také významná součást řádného rozvoje a životních podmínek.

A konečně je obtížné představovat si úspěšné provedení jakékoliv strategie bez vyčlenění náležitých finančních prostředků. Chápeme však, že se jedná o pouhý začátek dlouhého procesu a že stále máme čas zlepšit se i v té dobré práci, která byla dosud vykonána. Na předním místě musí samozřejmě vždy být pravidla subsidiarity a transparentnosti.

„Na ekonomickou krizi by se nemělo pohlížet jako na hrozbu pro stav Baltského moře.“

Dr. ANDREAS RÖPKE

Vedoucí odboru ochrany moří, ministerstvo zemědělství, životního prostředí a ochrany spotřebitelů, Meklenbursko-Pomořansko, Německo

Tato strategie představuje zlomový okamžik pro region Baltského moře. V co nejvíce doufáte, že se změní za 10 let?

Skutečně věřím, že za 10 let se budou rozhodnutí a kroky, které je zapotřebí učinit v různých odvětvích, jako je zemědělství, vodní hospodářství, doprava nebo rybolov, provádět na základě jednotného plánování a správních postupů. Tyto postupy by měly směřovat ke společnému cíli učinit z regionu Baltského moře model pro udržitelně řízené a environmentálně zdravé místo v EU a na světě.

Tato strategie by skutečně mohla pro region znamenat zlomový okamžik. Učinili jsme krok vpřed směrem k integrovanému a průřezovému přístupu. Doufejme, že tak překonáme staré sektorové a národní myšlení a konání, které je zodpovědné za mnohé problémy, jimž dnes čelíme. Ekologické škody na Baltském moři dokládají krátkozraké, špatné spravování našeho společného přírodního dědictví. Příliš mnoho politik dopadajících na tentýž region v různé národní a mezinárodní míře bylo prováděno nezávisle na sobě. To samozřejmě vedlo k systému, který není schopen optimálním způsobem spravovat zdroje a který nebyl uzpůsoben konkrétním potřebám lidí a životnímu prostředí v okolí Baltského moře.

Environmentální problémy Baltského moře, jako je eutrofizace a nadměrný rybolov a také kontaminace a zničení přirozeného prostředí, může pravděpodobně vyřešit jenom společný udržitelný rozvoj založený na ekosystémovém přístupu, jak se uvádí v akčním plánu helsinské komise (HELCOM) pro Baltské moře. Ten při provádění strategie sehraje hlavní úlohu.

„Každý jednotlivý projekt musí vést k situaci, z níž budou profitovat jak všichni lidé v regionu, tak životní prostředí Baltského moře.“

Otázky, které je zapotřebí řešit v tomto regionu a které se týkají samotného moře, jsou složité. Jaké problémy budou podle Vašich předpokladů nejobtížněji řešitelné?

Eutrofizace Baltského moře se všemi jejími negativními dopady v podobě řas, cyanobakteriálních květů, vyčerpání kyslíku a mrtvých pásem bude podle mého názoru zdaleka tím největším a nejobtížněji řešitelným problémem v příštích desetiletích. Eutrofizaci způsobuje nadměrné obohacování vod živinami, které pocházejí převážně z pozemních zdrojů. Baltské moře je velmi náchylné k eutrofizaci, protože má poměrně malou míru oběhu vody. Následkem toho se v něm bude hromadit jakákoliv látka, pokud bude míra jejího přítoku vyšší než míra odtoku. V této souvislosti jsou nejvýznamnějšími živinami fosforečnany a dusičnany. Přísun dusičnanů se omezuje obtížně, protože pocházejí hlavně z rozptýlených zemědělských zdrojů v odtokovém území. Velkým úkolem bude zavedení vyšších standardů kvality vody plynoucích z rámcové směrnice EU o vodě do zemědělské praxe a do společné zemědělské politiky (CAP) EU. Řídící pracovníci v oblasti vodního hospodářství a zemědělství a zemědělci musí navzájem komunikovat, aby našli řešení v praxi. Strategie poskytuje platformu pro tento druh přístupu, který jde napříč odvětvími.

Jaké jsou podle Vašeho názoru největší překážky úspěšného provádění strategie?

Na rozdíl od směrnice EU není charakter této strategie právně závazný. Někteří lidé se pravděpodobně pokusí o využití této strategie a akčního plánu jako jakési kropicí konve, která přelije peníze do regionu k financování všech možných druhů ničím mimořádných projektů. Jsem přesvědčen, že tohle není pravou podstatou strategie. Potřebujeme velmi silné správní zapojení Komise, která by měla dohlížet na integraci sektorů a vzájemné dodržování. Každý jednotlivý projekt musí vést ke stavu, z něhož budou profitovat všichni zúčastnění, tedy všichni lidé v regionu a také životní prostředí Baltského moře.

PROJEKT JOSEFIN – PODPORA MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ PŘINÁŠÍ REGIONU BALTSKÉHO MOŘE NOVÉ VÝHODY

Úvod

Mnoho různých zemí spolupracuje s tvůrci regionální politiky v Evropské komisi, aby z regionu Baltského moře učinili lepší místo k životu a práci. Osm z nich patří mezi členské státy EU, které mohou využívat evropských regionálních fondů, aby poskytly novému obchodnímu podnikání a vědeckým projektům překračujícím státní hranice nezbytnou podporu do začátku. Všechny projekty mají společný cíl – přimět pobaltské země, aby z tohoto regionu společně učinily přitažlivé místo k investování, práci a bydlení.

Od ledna 2009 do dubna 2012 získá projekt JOSEFIN:

- více než 3,5 milionů eur z EFRR z programu nadnárodní spolupráce Region Baltského moře
- téměř 0,6 milionu eur od účastnických zemí

celkem: více než 4 miliony eur

Podpora společných zdrojů

Baltský region je bohatý na přírodní zdroje, které jsou klíčové pro budoucí rozvoj. Jak mořské, tak i vnitrozemské zdroje představují významná aktiva a při jejich pečlivém spravování nabízejí velmi atraktivní prostředí pro obyvatele i návštěvníky.

Několik podnikatelských a vědeckých projektů se soustředí právě na zachování a zlepšování přírodního prostředí.

Zářivé vyhlídky pro města a regiony
Mnohé projekty, které se nyní financují, zlepší výstavbu měst a zajistí, aby nový rozvoj odpovídal potřebám občanů a zvýšil kvalitu života pro ty, kteří budou žít a pracovat ve vybudovaných oblastech.

Podpora inovace
Firmy, které již prokázaly svůj inovativní potenciál, mohou vylepšit své obchodní vyhlídky právě prostřednictvím iniciativ, jako je JOSEFIN. Ty z nich učiní větší a spolehlivější zaměstnavatele, kteří obstáli ve zkoušce časem.

Nové způsoby dosahování trvalých výsledků

Iniciativa JOSEFIN – pomoc malému podniku do začátku

JOSEFIN – využití inovativních způsobů posuzování rizika ku prospěchu investorů i malých a středních podniků (MSP). Kromě rozvíjení postupů pro posuzování rizik poskytuje nový nadnárodní fond záruky, kterých je zapotřebí k podnícení podpory investorů a přispívá k větší internacionalizaci podnikání v regionu. Partnerství JOSEFIN čeká na přihlášky MSP, aby jim mohlo pomoci s prosazováním inovativních projektů a rozvojem nového podnikání v zahraničí.

„Společnost IT v Berlíně, Condat AG, nám pomohla nahlédnout, jak může být iniciativa JOSEFIN užitečná,“ vysvětluje Torsten Mehlhorn, vedoucí projektu z Investitionsbank Berlin. „Spolupracovali jsme s touto společností na přípravě vhodného financování a technické podpory, aby se pro její systémy IT mohly otevřít trhy v Číně. Během tohoto procesu jsme přišli na mnohé druhy praktické podpory podnikání, které jsme poté začlenili do iniciativy JOSEFIN“.

Služba ušitá na míru podnikům
Iniciativa JOSEFIN poskytuje MSP konkrétní vedení při plánování mezinárodní spolupráce a podávání žádostí o financování. Poté JOSEFIN zajišťuje, aby finanční prostředky byly snadno dostupné prostřednictvím nadnárodního záručního fondu, který podporuje evropská instituce poskytující překlenovací úvěry. Tento spolehlivý model pro sdílení rizika značně snižuje rizika pro firmy a banky. V každé fázi jsou k dispozici odborníci se svými znalostmi toho, jak mohou firmy v tomto jedinečném regionu prosperovat a být ještě úspěšnější na základě mezinárodních projektů.

Finanční potenciál pro MSP
Iniciativa JOSEFIN prosazuje potřeby MSP, protože v minulosti prokázaly, že umějí být pružné a inovativní, pokud jde o využívání obchodních příležitostí. Když se jim dostane další podpory, jsou schopny pronikat za hranice domácího trhu a přeměňovat své myšlenky na projekty vytvářené v mezinárodní spolupráci, a to s obchodním úspěchem v zájmu širšího regionu.

Lepší dostupnost regionu
Některé podniky se zaměřují na to, jak se tento region může stát dostupnějším pro podnikatele z oblastí mimo Baltský region a jak je lze povzbudit k tomu, aby cestovali a podnikali na větším území. Takovéto otevření regionu má přímé obchodní výhody, ale také dlouhodobější důsledky pro společenské sjednocení.

COHIBA – ZKOUMÁNÍ METOD ZJIŠŤOVÁNÍ A KONTROLY ÚNIKU NEBEZPEČNÝCH LÁTEK DO BALTSKÉHO MOŘE

V laboratoři luminiscenční bakterie pohasínají rychle a poskytují tak přirozený fotometr měřící vysokou úroveň toxicity ve vodě, která je obklopuje. Jednoduše a jasně to dokládá, jak je pro zdravé Baltské moře a pro druhy, které v něm žijí a lidi, kteří ho využívají, velmi důležité znát, jaké chemické sloučeniny se do něj vypouštějí, kam se vypouštějí a v jaké míře.

A právě to je cílem projektu COHIBA. Reportéři časopisu Panorama navštívili Helsinky a hovořili se zakladateli, vědci a vedoucími projektu, aby zjistili, co se v rámci projektu COHIBA dělá pro kontrolu nebezpečných látek v regionu Baltského moře.

Od ledna 2009 do ledna 2021 bude na projekt COHIBA – kontrola nebezpečných látek v regionu Baltského moře – vyčleněno:

- 3,8 milionů eur z fondů na program region Baltského moře
- 1,1 milionů od účastnických zemí, což celkem činí 4,9 milionu eur

Máte nepromokavý plášť? Určitě budete mít nábytek s retardérem hoření. Chemické látky, od těch prostě užitečných až po ty jednoznačně život zachraňující, sehrávají v našich životech složitou úlohu. Rozhlédněte se po svém bytě a okamžitě uvidíte nátěry, čisticí prostředky, léky – různé přípravky od deodorantů až po hnojiva, díky kterým se dnes dostává chléb na váš stůl, to vše vyžaduje složité sloučeniny chemických činidel. Mnohé z nich končí v odpadních vodách, část z nich se čistí, většina však ne.

Projekt COHIBA dohlíží na 11 látek, které byly označeny jako nejvyšší priorita, pokud jde o jejich sledování v Baltském moři. Měří se množství vypuštěná z čističek odpadních vod a tekutina odplavovaná ze skládek odpadů a provádějí se pokusy, aby se zjistily jejich dopady na křehký ekosystém Baltu. Jedná se o řadu sloučenin od těch, které se nyní nejnověji vypouštějí, až po sloučeniny, na něž vedoucí projektu ironicky poukazují jako na „staré známé“, rtuť a kadmium a právě regionální financování EU toto nezbytné pozorování umožňuje.

COHIBA – znalosti umožňují změnu

Pozorování se nezaměřuje jenom na vytváření obrazu aktuální situace, ale může také být základem pro nové politiky v zemích, které s mořem hraničí. Existuje naděje, že se shromážděné údaje stanou základem pro reformy v oblasti používání chemikálií v průmyslu, čištění odpadních vod a pozměňování zemědělských postupů. Informace se použijí k vytvoření národních programů a registrů, aby ti, kteří chemikálie používají, mohli být aktuálně informováni o dopadu na životní prostředí a o krocích, které je možné učinit ke zmírnění takového dopadu.

„Příslušné úřady ani veřejnost nemají dostatek informací o chemických kontrolách – musíme tyto informace dát do oběhu,“ říká Kaj Forsius, developer projektu.

Existují modely, které byly vytvořeny k popisu odtoku živin, ale i tak je velmi naléhavě zapotřebí daleko většího množství informací o nebezpečných látkách. „Musíme toho zjistit více o tom, co odkud pochází a jaký dopad to má,“ vysvětluje Forsius.

Součástí akčního plánu HELCOM pro Baltské moře dramaticky snížit znečištění a obnovit dobrý ekologický stav moře do roku 2021 je také plán projektu COHIBA: zjistit rozsah daného problému a přijít s nákladově efektivním řešením.

Nebezpečné látky – odkud pocházejí? Kde končí? Jaký mají dopad?

Do projektu je zapojeno přibližně 200 lidí, někteří z nich jsou vědečtí pracovníci odpovědní za testování a analýzu 240 vzorků sebraných každým rokem v rámci projektu COHIBA ke zkoumání v jeho laboratořích po celém regionu.

Chemik provádí analýzu jedné sloučeniny nebo skupiny sloučenin ve všech vzorcích. Logistika je složitá a čas omezený, vzorky se musí dostat do laboratoře 24 hodin po jejich odebrání, aby se mohly ustálit. Pokud se s nimi nebude zacházet rychle, sloučeniny se začnou rozpadat.

COHIBA – část celku

Projekt COHIBA zahájený na začátku roku 2009 je pouze jedním opatřením, které přispěje ke zlepšení situace v Baltském moři a okolním regionu.

V roce 2008 byla zavedena integrovaná námořní politika EU zdůrazňující strategie, které zohledňují celkovou situaci a nezaměřují se jen na jednotlivé sektory.

Doplní ji strategie EU pro region Baltského moře z roku 2009, kterou řídí Generální ředitelství Evropské komise pro regionální politiku. Tato strategie jasně rozpoznává vzájemnou propojenost prioritních oblastí.

A konečně je tu nařízení REACH, které vstoupilo v platnost v roce 2007 a zahrnuje požadavky Evropské komise na registraci chemických látek. Toto nařízení také sehrává klíčovou úlohu při snižování množství nebezpečných chemikálií, které si hledají cestu do životního prostředí.

Vyskytl se další problém: kde provádět testy? V rámci projektu se testuje voda odebraná z větších čistíček odpadních vod, které navrhne účastnická země. Ale poznat, zda se jedná o ten správný zdroj ke kontrole jakékoliv dané sloučeniny, je obtížné. Je docela možné, že prioritní chemikálie se může používat v jiném místě nebo čistit v jiné čistírně odpadních vod. Jak vysvětluje projektová bioložka Tarja Nakari: „Rozhodující jsou biotesty. Chemikálie může existovat v životním prostředí a neprojevit se při chemické analýze vzorku vody. A podobně se něco může ukázat ve vzorcích vody a neobjevit se v prostředí, takže biotesty slouží jako křížový odkaz.“

Biologové zapojení do projektu COHIBA sledují řadu ukazatelů: toxicitu v játrech ryb, reakci luminiscenčních bakterií a úroveň plodnosti u různých druhů – endokrinní disruptory, které mohou obsahovat chemikálie ovlivňující plodnost, jsou obzvláštním problémem, stejně jako dioxiny, jejichž hladina u baltských sledů překračuje meze bezpečnosti EU. Látek k analýze je skutečně dostatek.

Celkovým cílem je poskytnout co nejúplnější obrázek o zdrojích a přítocích obávaných látek, které souvisejí s dopady na prostředí Baltského moře. To obnáší:

- posuzování modelů a způsobů vypouštění látek do mořského prostředí Baltského moře,
- zjišťování nejvýznamnějších zdrojů na základě vyhodnocení dostupných informací o modelech využívání a vypouštění,
- pochopení vazby mezi vypouštěním látek a jeho dopady v mořském prostředí.

Znečištění, žádný ohled na hranice

K úspěšnému provádění projektu COHIBA je zapotřebí spolupráce mnoha zemí, jelikož znečištění Baltského moře nemohou vyřešit jednotlivé státy. Existuje však vůle, vědomí naléhavosti tohoto požadavku? Forsius se domnívá, že vůle je, ale skutečně chybí zdroje. „Je poměrně nákladné zavést různé systémy, jako jsou registry. V okolí Baltského moře mají některé země malý správní aparát a chybí jim zdroje – není to pro ně jednoduché.« Ostatní země v regionu jsou na tom lépe při posuzování zdrojů a používání nebezpečných látek a kontrole jejich použití.

Forsius při setkáních s národními experty a při přednáškách na konferencích zjišťuje, že menší pobaltské státy velmi usilují o pomoc. Vysvětluje však, že je tíží mnohé úkoly a jejich omezené zdroje odčerpávají také současná finanční situace. „Mají čím dál méně peněz a zároveň se po nich žádá, aby podávaly vyšší výkony,» říká.

I když všechny pobaltské země činí, co mohou a snižují hladinu emisí, je třeba učinit opatření v rámci širší zeměpisné oblasti. „Nepomůže, pokud chování bude dokonalé pouze v pobaltských zemích. Je nutné, abychom toto chování vyžadovali i mimo pobaltský region.« Zhruba 40 % některých znečišťujících látek ve vzduchu, které kontaminují moře, proudí ze zemí zcela mimo pobaltský region, například ze Spojeného království.

HELCOM – Úmluva o ochraně mořského prostředí oblasti Baltského moře

V roce 1974 podepsalo několik zemí obklopujících Baltské moře Helsinskou úmluvu aktualizovanou v roce 1992, kdy byla podepsána nová úmluva v reakci na měnící se environmentální zásady a vývoj v geopolitickém prostředí.

Organizace koordinuje regionální monitorování a připravuje vědecká hodnocení stavu různých faktorů, na kterých je závislý dobrý stav moře, jak se dohodly všechny zúčastněné země. HELCOM, která působí jako tvůrce environmentální politiky, vytváří společné cíle a rozvíjí společné postupy.

Řídící orgán úmluvy, Helsinskou komisi (HELCOM), tvoří Dánsko, Estonsko, Evropské společenství, Finsko, Německo, Lotyšsko, Litva, Polsko, Rusko a Švédsko.

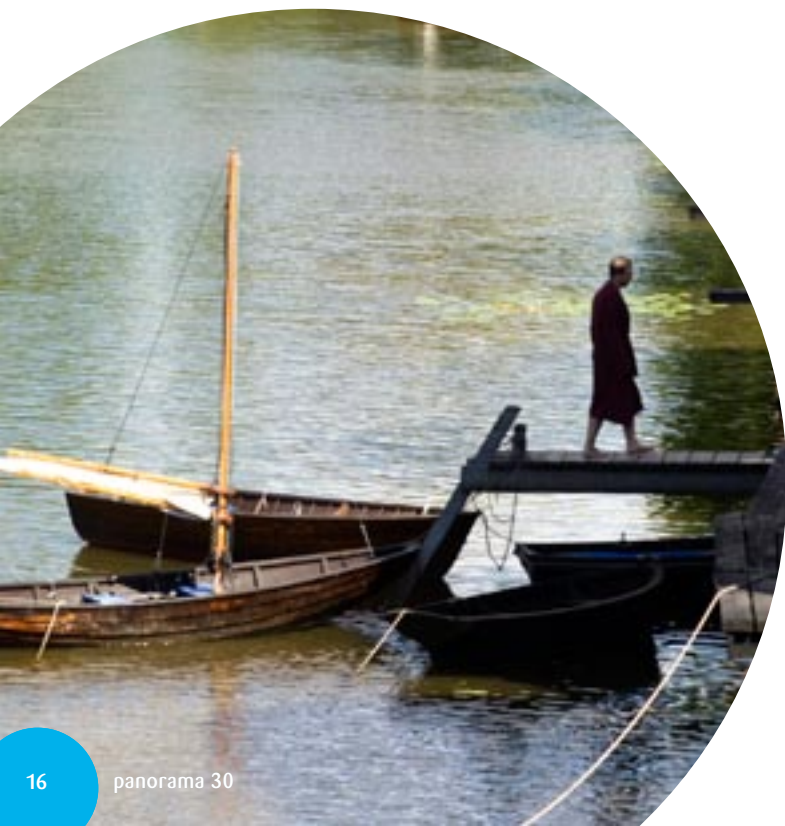
Čeho dosud dosáhla?

Helsinská komise HELCOM, věrná svým kompetencím, zharmonizovala programy monitorování v regionu, poskytla zemím, které podepsaly úmluvu, možnost zjišťovat, co se děje po celém moři. Na základě získaných údajů byly učiněny kroky k omezení přítoku živin a nebezpečných látek a také některých negativních dopadů spojených s lodní dopravou. HELCOM je kromě toho fórem pro specialisty, kteří mohou spolupracovat v takových oblastech, jako je plánování a rychlá reakce na katastrofy.

Vytvoření sítě chráněných oblastí Baltského moře přispělo ke zlepšení stavu některých druhů, jako je například orel mořský, kormorán, baltský losos a tuleni v severních oblastech moře.

V roce 2008 HELCOM zahájila screeningový projekt týkající se výskytu nebezpečných materiálů, které končí v samotném moři. Projekt financovaný Severskou radou ministrů analyzuje vzorky ryb a mořské vody, a doplňuje tak práci prováděnou v rámci projektu COHIBA týkající se kontroly chemických látek v momentě, kdy začínou pronikat do životního prostředí, tedy ve zdroji odpadních vod.

Akční plán HELCOM, který již schválily všechny země, zapadá do strategie pro region Baltského moře a prosazuje její environmentální cíle.

V této části Panorama odpovídá na Vaše znepokojení a dotazy ohledně problémů praktických projektů a další dotazy, které jste zaslali. Pište na: Regio-Panorama@ec.europa.eu

Strategii pro Baltské moře prospěly rozsáhlé veřejné konzultace. Níže uvádíme postřehy některých z Vás:

„Vedle tradiční infrastruktury má zásadní význam rozvoj infrastruktury IKT v regionu. K vytvoření společných standardů je zapotřebí koordinovaných opatření, např. elektronické identifikace. Máme opravdu za to, že rozvoj přeshraničních elektronických služeb povede k otevření sektoru služeb konkurenci mezi členskými státy a zároveň se stane klíčovou hnací silou hospodářské a sociální integrace regionu Baltského moře.“

Asociace estonských měst

„Je zapotřebí povzbudit místní a regionální projekty, aby využívaly různých zdrojů financování, jako jsou fondy Jaspers, Jeremie a Jessica, které přispívají k tomu, aby se tato strategie stala modelem rozvoje makroregionu. Alespoň na začátku by měla být úloha Komise EU maximálně důležitá, aby se strategie mohla rozběhnout a aby bylo zajištěno její financování a provádění.“

Sdružení finských místních a regionálních orgánů

„Rovněž vítáme, že je strategie pro Baltské moře navržena jako strategie zaměřená na konání s přesně definovanými kroky, očekávanými výsledky, určením aktérů odpovědných za provádění a časovým rámcem pro její uskutečnění. To je odrazem konkrétního a na výsledky orientovaného procesu. Öresundský výbor zastupuje úroveň místních a regionálních orgánů, které jsou schopny dát provádění strategie konkrétní obsah.“

Öresundský výbor, Dánsko

„Síť NSPA vítá strategii EU pro region Baltského moře a ráda by zdůraznila úlohu severovýchodních území v širším kontextu oblasti Baltského moře. Na tyto regiony se často pohlíží jako na vzdálená místa s nízkou hustotou obyvatelstva, ale ve skutečnosti se jedná o významné zásobárny nerostů a přírodních zdrojů. Jedná se o regiony s velkou inovační kapacitou a znalostní základnou a o podporovatele hospodářského růstu v regionu Baltského moře. Fungují jako důležité rozhraní mezi EU a Ruskem a nabízejí přímé zkušenosti a řešení závažných problémů, kterým čelí region Baltského moře a Evropa jako celek, jako jsou například demografické problémy, změna klimatu a globalizace.“

Vyvážený rozvoj regionu Baltského moře se nemůže zaměřovat pouze na hlavní část Baltského moře. Síť NSPA proto zdůrazňuje význam nejsevernějších oblastí regionu Baltského moře v této strategii a potřebu pochopit přidanou hodnotu a četné možnosti, které tyto severní regiony mohou nabídnout regionu Baltského moře a Evropě jako celku. Vyvážený region Baltského moře potřebuje silný sever.“

Severské řídce obydlené oblasti

Tato skupina představuje úzkou spolupráci mezi čtyřmi nejsevernějšími oblastmi Švédska (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland), sedmi nejsevernějšími a východními regiony Finska (Laponsko, kraj Oulu, Střední Pohjanmaa, Kainuu, Severní Karélie, Severní Savo a Jižní Savo) a severního Norska (Finnmark, Troms a Nordland)

Nadace Baltské moře 2020 zastává názor, že strategie pro region Baltského moře (dále jen strategie) nabízí jedinečnou příležitost pro účinné posílení iniciativ obsažených v akčním plánu HELCOM pro Baltské moře (BSAP). Proto zdůrazňujeme, že je nanejvýš důležité začlenit BSAP do strategie pro region Baltského moře. Naším hlavním argumentem je skutečnost, že strategie je iniciativou EU, což, doufejme, může posílit prováděcí mechanismy a zlepšit řízení. Jakmile tuto iniciativu a související kroky schválí Rada, dostane se jim velké politické podpory.

Důsledné provádění opatření může úspěšně omezit škody zvláště způsobené eutrofizací a nadměrným rybolovem, ale rovněž i nebezpečnými látkami a invazivními druhy. Nanejvýš důležité je také to, že strategie nejen jasně určuje kroky, ale také jmenuje odpovědné orgány a instituce, které budou pověřeny sledováním a zajištěním jejího provádění. Jenom tak můžeme usilovat o dosažení jednoho z hlavních cílů BSAP – „Baltské moře nezasažené eutrofizací“.

Baltské moře 2020 – nadace zaměřující se na podněcování konkrétních a aktivních opatření, která zlepšují životní prostředí Baltského moře

SPOLEČNÉ PRÁCE

PRO REGION BALTSKÉHO MOŘE

Podpora rozvoje strategie přichází z různých míst od četných organizací, jako jsou nevládní organizace, organizace zastupující podnikatelské a zaměstnanecké skupiny a veřejné orgány, které mají aktivní zájem o region. Na strategii pro region Baltského moře se pohlíží jako na inovativní přístup k oblasti, která má své problémy i svůj potenciál. Strategie je schopna skloubit dohromady pochopení způsobu, jakým se musí každá priorita řešit s ohledem na její vztah k ostatním prioritám a skutečnost, že se tak nejlépe činí na regionální úrovni.

Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov klade důraz na rozvoj udržitelných námořních činností ve vodách EU i mimo ně. Integrovaná námořní politika, která byla zahájena v roce 2007, se dobře hodí ke strategii pro region Baltského moře, jelikož obě chápou význam místa při předkládání nových politik a také řetězový účinek, který má jeden faktor na druhý.

U Baltského moře, které je centrem námořní aktivity, je obzvláště důležité chápat, že se nelze odděleně zabývat takovými oblastmi, jako je cestovní ruch nebo výroba energie na volném moři. Mezi neoddelitelně spjaté aspekty patří například to, že se jedná o rušnou mezinárodní lodní trasu, křehký ekosystém, místo zdrojů energie a místo poškozené znečišťujícími látkami.

Vzhledem k tomu, že mnohé otázky popsané ve strategii pro tento region mají mořský rozměr, GR pro námořní záležitosti a rybolov je bezvýhradně pro myšlenku širokospektré strategie a předložilo pět klíčových oblastí, které vyžadují obzvláštní pozornost.

Námořní dozor

Patnáct procent světové nákladní dopravy se uskutečňuje po Baltském moři a toto číslo se má do roku 2015 zdvojnásobit. Převážovaný náklad zahrnuje nebezpečný materiál, jako je ropa, takže prioritou musí být bezpečnost. Námořní dozor má význam také pro rybářské oblasti, hraniční a celní kontroly a prevenci kriminality. Generální ředitelství je připraveno financovat pilotní projekt, který poskytuje podporu přeshraniční spolupráci a zajišťuje výměnu informací mezi námořními systémy dozoru. Kromě toho vyžaduje formální posouzení

bezpečnosti regionu Baltského moře, aby získalo jasnou představu o rozsahu daného problému.

Mořské územní plánování

Tolik požadavků a tak malá oblast: zdá se, že na moře mají všichni nějaké nároky. Pokud mají být splněny naléhavé environmentální požadavky a ochráněny živočišné druhy a životně důležité ekologické procesy a služby a přitom má ekonomika růst, potom lidé musí vědět, která území mají chránit, která mají vyhradit pro větrné turbíny, která pro lodní trasy a tak dále. To vše vyžaduje, aby se na územní plánování, na zmapování činností a míst pohlíželo z ptáčích perspektiv.

Ekologická lodní doprava

Třebaže námořní doprava se podílí z více než 90 % na evropském obchodu a představuje čistý způsob přepravy produktů z bodu A do bodu B, vezmeme-li v úvahu emise na tunu nákladu, pohled na celkový environmentální dopad způsobený odpadní vodou a průmyslovými čistidly a dopad na kvalitu vzduchu ukazuje, že odvětví námořní dopravy musí své počínání „zekologizovat“. Otázka ekologické lodní dopravy je tudíž vítána jakožto zastřešující pro řadu opatření včetně využití pobřežní elektřiny ve všech větších baltských přístavech.

Udržitelné rybářské oblasti

Je jasné, že zásoby jsou stále otázkou vzbuzující obavy, třebaže se některé obnovují. Je zapotřebí zvýšené spolupráce mezi zeměmi v okolí Baltského moře, aby bylo možné vypořádat se s neúspěchy společné rybářské politiky v její současné podobě a ukázat cestu vpřed v průběhu reformy této politiky.

Námořní klastry

Evropským námořním odvětvím se daří a tento sektor má potenciál k dalšímu růstu. Tím, že se klastry průmyslových odvětví seskupí a vytvoří síť, může se jim dařit ještě lépe. To je obzvláště důležité u Baltského moře, kde se nacházejí malé trhy a provádí se zde směs různých činností. Posilování těchto klastrů prospěje ekonomice regionu a bude mít kladné, nepřímé dopady na EU jako celek.

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) zastupuje zájmové skupiny, jako jsou například nevládní organizace, zaměstnavatelské organizace a skupiny zastupující pracovníky a působí jako prostředník při jednání s většími institucemi EU. Jejich hlavním zaměřením v tomto regionu, odhlédneme-li od toho, že na předním místě stojí ochrana životního prostředí, je budoucí prosperita Baltu.

Je zapotřebí odstranit překážky, které region brzdí – devět zemí obklopujících moře používá osm různých měn; byrokratické požadavky, jako je povolení pro volný pohyb pracovníků a poskytování služeb; univerzity a výzkumné organizace v celém regionu by také mohly těžit z užší spolupráce.

Směrnice o službách, která usiluje o stejné podmínky pro podniky obchodující přes hranice, by měla platit v celé EU do konce roku 2009 a EHSV se domnívá, že její řádné provádění přispěje k prosperitě regionu. Výbor vítá, že strategie podporuje omezení byrokracie a klade důraz na větší propojenost výzkumných subjektů. Výbor se ovšem obává toho, že na strategii nebyly vyčleněny žádné mimořádné finanční prostředky. Regionální fondy, které byly vyhrazeny na baltské priority, jsou značné, ale je zapotřebí, aby je v odpovídající míře doplňovaly prostředky národních vlád. Výbor se bojí, že země, které potřebují investice EU nejvíce, nebudou schopny zaplatit svůj podíl.

Jednou z hlavních hrozeb pro Baltské moře je eutrofizace – přílišné množství živin ze zemědělství a nečištěných odpadních vod vlévající se do moře způsobuje bujení řas, které připravují vodu o kyslík a zabíjejí živočišné druhy v oblasti. **Světový fond na ochranu přírody (WWF)** věří, že jednotný přístup ke spravování moře a jeho využívání člověkem je jediným možným přístupem do budoucna. Problém eutrofizace leží na stolech ministrů pro životní prostředí, jeho kořeny jsou ale hlavně v zemědělství, což je právě jedním z příkladů toho, jak je zapotřebí, aby ministerstva a vládní úrovně spolupracovaly.

WWF vítá důraz, který strategie pro Baltské moře i integrovaná námořní politika kladou na to, aby přiměly jednotlivá odvětví ke spolupráci. WWF vidí velkou řadu odvětví, která chtějí využívat moře k různým účelům, od podmořských kabelů až k cestovnímu ruchu. Každé z nich je kontrolováno na jiné úrovni – národní, regionální, úroveň EU nebo celosvětové. Žádná organizace nemá mandát ke zvládnutí celé situace a tlak na moře se neustále zvyšuje. WWF proto velmi vítá skutečnost, že strategie vnímá Baltské moře jako regionální otázku a že každá její priorita navazuje na tu další.

WWF však varuje: při spravování moře je naprosto zásadní přijmout, že není možné od moře žádat více, než může udržitelným způsobem poskytovat. Dříve se na environmentální dopad každého odvětví pohlíželo odděleně. WWF poukazuje na to, že tento přístup nezohledňuje celkovou situaci. Je zapotřebí, aby se posuzovaly všechny činnosti a dopady

společně a aby se prováděly kroky s tím, že se na každé odvětví musí pohlížet v širších souvislostech. To podle WWF povede ke klíčovému kroku: provádění takového námořního územního plánování, které přispěje ke znázornění způsobu, jakým všichni uživatelé využívají a měli by využívat moře současně, a to na základě možností a omezení ekosystému.

Odkazy Evropské komise:

Strategie EU pro region Baltského moře

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Politika Severní dimenze

http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm

Nástroj pro evropské sousedství a partnerství (ENPI) pro přeshraniční spolupráci s Ruskem

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm

Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_cs.htm

Odkazy na projekty / organizace uvedené v tomto vydání:

HELCOM

<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN

<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA

http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf

http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/

Evropský hospodářský a sociální výbor

<http://eesc.europa.eu/>

Světový fond na ochranu přírody

<http://www.wwf.org/>

Mannheimský Musikpark

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Centrum pro nanozdraví na Univerzitě ve Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

„Územní soudržnost v zrcadle“ („Territorial Cohesion under the Looking Glass“), autor: prof. Andreas Faludi (Evropská komise – regionální politika – Info regio)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Ostatní užitečné odkazy:

Aktéři v regionu Baltského moře

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf

Baltský portál

<http://www.balticsea.net/>

Baltský atlas životního prostředí (interaktivní)

<http://maps.grida.no/baltic/>

Rada baltských států

<http://www.cbss.st/>

Odkaz na klíčové internetové stránky pro další vydání:

Změna klimatu

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_cs.htm

ÚZEMNÍ SOUDRŽNOST – KDE MÁ TATO KONCEPCE SVŮJ PŮVOD

Panorama se zabývá zajímavými otázkami, které se týkají regionální politiky. V tomto vydání nastíníme nedávné pojednání o historii územní soudržnosti Andrease Faludiho, profesora na Delftské technické univerzitě, který se zabývá systémy politiky územního rozvoje.

Územní soudržnost – cíl, který stojí za dosažení

Už před válkou se projektanti v severozápadní Evropě nechali inspirovat velkoměstským systémem parků v USA, zahradními městy a úsilím o zachování pruhů zeleně v Británii. Po devastaci způsobené válkou se stalo běžným, že se daná politika navrhovala s ohledem na regiony. Při vytváření nových modelů pro růst měst na to projektanti pomýšeli.

Od samého začátku existovaly dva důvody pro evropské územní plánování / politiku územní soudržnosti: vyvážený rozvoj a dobré územní řízení – soudržnost a spojitost. Ty se zakládaly na rozpoznání účinku, který bude mít odstranění celních bariér na hospodářskou geografii.

V Římské smlouvě prohlašují země, které byly v té době součástí Evropského hospodářského společenství, že touží „posílit jednotu svých ekonomik a zajistit harmonický rozvoj snižováním rozdílů existujících mezi různými regiony a zmírňováním zaostalosti méně rozvinutých regionů“.

Tento cíl se poněkud pozměnil poté, co se ke Společenství připojilo Spojené království, Dánsko a Irsko. Spojené království nemohlo těžit ze společné zemědělské politiky úměrně svému příspěvku, ale nacházely se v něm upadající průmyslové oblasti. Došlo proto k vytvoření minimalistické regionální politiky, která dotovala státní rozpočty.

Možné definice územní soudržnosti

Územní soudržností se míní situace, kdy politiky určené ke snižování rozdílů, zvyšování konkurenceschopnosti a podpoře udržitelnosti získávají přidanou hodnotu tím, že tvoří soudržné balíčky zohledňující místo, kde se uplatňují, a konkrétní příležitosti a omezení v tomto místě, nyní i v budoucnu.

Politikou územní soudržnosti se míní opatření na podporu dobrého územního řízení s cílem dosáhnout popsané soudržnosti. Evropskou politikou územní soudržnosti se míní zejména opatření přijatá institucemi EU.

Navázat na původní zájem

V roce 1949 byla zřízena Rada Evropy. S ohledem na nadměrnou koncentraci obyvatelstva a regionální rozdíly schválila usnesení, podle kterého bylo úkolem pro evropské instituce „harmonický zeměpisný rozvoj“. V roce 1968 její pracovní skupina zveřejnila zprávu nazvanou „Regionální plánování, evropský problém“.

Po vytvoření rámcových cílů a témat Společenství zjistilo, že před sebou má skutečný program územního plánování / územní soudržnosti, který záhy vyvolal otázku po tom, „Jak jde dohromady s ostatními politikami Společenství?“. A tato otázka dodnes vyvolává debatu.

Úloha územní soudržnosti v rámci EU

V současné Evropské unii koncepci územní soudržnosti podporuje Evropský parlament, Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor. Znovu zdůrazňují zájem o vyvážený a udržitelný rozvoj a potřebu náležitého ohledu na regionální a místní rozmanitost a přístup ke službám všeobecného ekonomického zájmu. A jelikož zlepšení řízení prostřednictvím spolupráce může zefektivnit dané politiky, usilují o to, aby se z územní soudržnosti stal cíl všech politik EU. Podle Evropského parlamentu se jedná o pilíř politiky soudržnosti.

„Územní soudržnost v zrcadle“ („Territorial Cohesion under the Looking Glass“) autor:

prof. Andreas Faludi

Evropská komise – Regionální politika – Inforegio

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Nový komisař pro regionální politiku

Po rezignaci Danuty Hübnerové, která byla zvolena do Evropského parlamentu, byl evropským komisařem pro regionální politiku jmenován Paweł Samecki. Jmenováním pana Sameckiho, který je v současné době členem správní rady Polské národní banky, se budeme podrobněji zabývat v příštím vydání časopisu Panorama.

Naše pravidelné aktuální informace z ... V každém vydání Panorama zjišťuje osud dvou projektů z pohledu lidí, kteří je řídí. Všímáme si úspěchů i neúspěchů při řízení projektů financovaných EFRR: zjišťujeme problémy a sdílíme řešení.

PROJEKT

1

V MANNHEIMSKÉM MUSIKPARKU

Musikpark, Mannheim – projekt, který pomáhá začínajícím malým a středním podnikům (MSP) v odvětví hudby s prvními krůčky. Na ploše Musikparku o rozloze 4 300 m² se nacházejí prostory pro choreografii a vystupování, dílna, několik zvukových studií, televizní studio a stylová zasedací místnost pro vyjednávání nejdůležitějších prvních zakázek.

Fakta a čísla

V rámci cíle II se má do Musikparku investovat něco málo přes 5 milionů eur. Financování bylo zahájeno v roce 2004 a potrvá 15 let.

Překonat ekonomickou krizi

Na rozdíl od ekonomik, které klesají ke dnu vinou ekonomické krize, nejenže zůstává Musikpark nad vodou, ale daří se mu lépe než kdykoli předtím. Poprvé ve své historii musel Musikpark vytvořit čekací listinu pro MSP, které si pod jeho střechou chtějí pronajmout prostory. „Jsme příjemně překvapeni,“ říká výkonný ředitel Christian Sommer, kterého Panorama pravidelně kontaktuje. „Více lidí přichází, než odchází, je to velmi povzbudivé,“ vysvětluje.

Skleník pro začínající MSP

Vzhledem k tomu, že Musikpark nabízí MSP přístup ke službám a seskupuje je kvůli úspěšnějšímu marketingu, nepřekvapuje, že jsou lidé ochotni čekat, aby se mohli stát součástí jeho úspěchu.

Na začátku letošního roku byl dvěma MSP nabídnut nový „startovací balíček“, v jehož rámci mohly vedle bezplatného marketingového a finančního poradenství získat přístup k telefonním linkám, zřídit si internetové připojení a obývat kancelářské prostory za zvýhodněnou cenu. Sklízeli jeden úspěch za druhým. Jedná se o jednoho muže, toho času na turné s kapelou, kterou

řídí a zdá se, že docela vydělávají. V druhém případě se jedná o mladou ženu, která vytvořila internetové stránky nabízející kreativní služby a její podnik se právě rozjíždí. „Narazila na problém se svým poskytovatelem internetových služeb, ale našli jsme jí nového a vše probíhá hladce,“ vysvětluje Sommer.

Letošní rok se vyvíjí dobře pro všechny, kteří si v Musikparku pronajímají prostory. Sommer a jeho tým navíc dokázali najít privátního investora, a zajistit tak investiční kapitál, který je pro začínající MSP klíčový. „Může se zdát, že jsme nesehnali mnoho – 20 000 eur, ale pro jednu začínající firmu je to hodně peněz,“ říká Sommer. Vytváření vzájemně prospěšných kontaktů je podstatou fungování parku. Zmíněná začínající firma nejenže pořád funguje, ale má také výhodu, že jí pomáhá někdo zkušenější.

Vazba mezi vzdělávacím kurzem PopAkademie, Bádensko-Württemberskem a Musikparkem rovněž funguje dobře. Pět absolventů si zřídilo obchody v Musikparku a další čtyři přišli z hudební konzervatoře v Mannheimu.

Naučit se co nejlépe využívat nabízených služeb

Ačkoliv tento projekt probíhá v podstatě úspěšně, jisté vady na kráse má. Jednou zvláštní, poněkud frustrující věcí je, jakým způsobem uživatelé subjektivně hodnotí služby, které park nabízí. Sommer je i přes své značné zkušenosti jako hudebník a manažer umělců frustrován, když si ostatní myslí, že park nedělá maximum.

„Lidé z firmy si například stěžují, že jsme jim neposkytli dostatečnou pomoc při hledání investora,“ vysvětluje Sommer. „Ale já se můžu podívat do spisů a ukázat jim, kdy jsme jim v této otázce poradili.“ MSP prostě nevyužívají nabízené pomoci maximálně a pak mají pocit, že se jim něčeho nedostává.

„Tento fenomén je opravdu zajímavý,“ objasňuje Sommer, který věc probíral se dvěma profesory ekonomické psychologie. Oba je to zaujalo natolik, že chtějí provést výzkum zaměřený na tento druh nespokojenosti.

Bádensko-Württemberská PopAkademie v Mannheimu poskytuje studentům možnost získat titul BA v oboru populární hudba. Nabízí dva kurzy, jeden s „konzervatorním“ přístupem k nástrojům, které nejsou zastoupeny na tradičních hudebních školách, v druhém případě se jedná o kurz managementu. Přechodem z akademie do Musikparku se mladí absolventi dostávají do inspirativního prostředí, ve kterém mohou začínat se svým podnikáním. Panorama se bude PopAkademií zabývat podrobněji v příštím vydání.

Někteří Musikpark přerůstají

Zatímco snaha o zachování spokojenosti klientů nemusí být vždy tím nejjednodušším úkolem, k Sommerově radosti před ním stojí jiný problém, sice velký, ale pozitivnější. „Některé firmy se příliš rozrostly. Potřebují expandovat a najít si větší prostor“.

Třebaže Musikpark obklopuje půda ležící ladem, patří městu, které si nepřeje její využití pro tyto účely. „Hlavním cílem pro druhou polovinu letošního roku bude získat politickou vůli vybudovat a vytvořit prostor, který by mohli využívat ti, kteří nás úspěšně přerostli,“ říká Sommer.

PROJEKT 2

V CENTRU PRO NANOZDRAVÍ (CENTRE FOR NANOHEALTH, CNH) NA UNIVERZITĚ VE SWANSEA

Centrum pro nanozdraví, které propojuje akademickou oblast, soukromý sektor a státní zdravotnictví, studuje uplatňování nanotechnologie při zjišťování nemocí a hledání vhodné léčby.

Fakta a čísla

V rámci konvergenčního cíle má být do Centra pro nanozdraví investováno něco málo přes 21 milionů eur. Financování bylo zahájeno v roce 2009 a potrvá 5 let.

CNH – podpora místní zaměstnanosti

Centrum dne 9. června oslavilo významný krok vpřed, když se při svém oficiálním průmyslovém zahájení tento projekt dotknul také místních MSP. „Přejeme si, aby se MSP zajímaly o tzv. spin-out společnosti,“ vysvětluje Dr. Tim Claypole, člen výkonného výboru, jehož Panorama pravidelně kontaktuje.

Zahájení se zúčastnilo na třicet společností, vyslechly si projev hlavního řečníka profesora Maura Ferrariho, který je mezinárodně uznávaným odborníkem v oblasti vývoje, zdokonalování a aplikace biomedicínské nanotechnologie.

Nejenom, že se CNH dočká průlomu v medicíně a ve vědě, ale dodá tolik potřebný impulz také místní ekonomice. Očekává se, že v příštích pěti letech vytvoří v oblasti zátoky Swansea Bay na 450 pracovních míst. Nejmodernější zařízení, které má mít svou základnu v areálu Univerzity ve Swansea, se stane společným pracovištěm klinických lékařů, vědců zabývajících se vědami o životě, inženýrů a zástupců průmyslu.

Plánuje se, že Centrum pro nanozdraví pomůže zhruba 400 společnostem. Více než 300 z nich jsou malé a střední podniky z Walesu a pro tento region představují skutečné oživení.

Swansea v samém centru nanorevoluce

Práci Centra uvítal Ferrari, který při zahájení inspiroval přítomné svými vlastními obchodními zkušenostmi v oblasti nanotechnologie a nanozdraví.

Ve svém klíčovém projevu naléhal na průmysl, aby „nepřemýšlel ve škatulkách“ a sledoval takové možnosti využití technologie, jako je například budoucí dvouletá cesta, kterou NASA podniká na Mars. Astronauti se budou muset spoléhat na aplikace z oblasti nanozdraví, pokud jde o včasné zjišťování a zásahy a uzpůsobené léky.

„Nanotechnologie se teprve nedávno přeměnila ze sci-fi na vědu, a přesto nástroje, které již máme k dispozici a které ještě můžeme vyvinout, změny medicínu k lepšímu,“ vysvětlil Ferrari.

Pacienti a patenty

Zdá se, že Ferrari, jemuž bylo uděleno více než 30 amerických a mezinárodních patentů, byl tou pravou osobou pro moderování oficiálního zahájení. Vedle touhy po poznání je totiž jedním z hlavních cílů Centra využití výsledků inovativního výzkumu pro rozvoj podnikání.

Ferrari založil několik firem a je vědeckým zakladatelem společností „NanoMedical Systems“ (NMS) v texaském Austinu a „Leonardo Biosystems“. A právě tuto zkušenost zprostředkoval všem přítomným, aby je povzbudil k vytváření nových produktů.

Na konci svého projevu přítomným připomněl, že nanotechnologie sama o sobě nestačí, ale že představuje „řadu nástrojů, které je zapotřebí spojit s mnoha dalšími disciplínami a rozvíjet je v partnerství s průmyslem i pacienty“.

Další milníky

Ačkoli byl Tim Claypole se zahájením spokojen, vysvětluje, že projekt stagnuje kvůli státní podpoře. „Brzdí nás finanční záležitost,“ dodává. Kvůli přerušování toku financí není Centrum schopno získat vybavení, které potřebuje.

Doufáme, že se všechny nedostatky odstraní včas, ještě před plánovaným přijetím nových zaměstnanců na podzim.

KONFERENCE O VYTVÁŘENÍ SÍTÍ VE VISBY, ŠVÉDSKO, 11.–12. ČERVNA 2009

Nová tvář evropské spolupráce

EU sehrává novou úlohu v regionu Baltského moře, jelikož dohlíží na velké množství projektů spolupráce mezi různými zeměmi. Konference o vytváření sítí, která se uskutečnila ve dnech 11.–12. června na švédském ostrově Gotland ve městě Visby, se zúčastnili všichni klíčoví aktéři od ekologických organizací až po finanční instituce. Účastníci měli možnost seznámit se s podrobnými informacemi o prvních projektech v rámci strategie pro Baltské moře, setkat se s ostatními zainteresovanými osobami a porozumět vizi s ambiciózními cíli pro tento region.

EU je v tomto regionu průkopníkem strategie, která spoléhá více na občany a myšlenky než na rozpočty. Orgány EU sehrávají strategickou úlohu vzhledem k tomu, že pohlíží na region jako na celek a koordinují práci vedoucích projektů z mnoha různých oblastí a zemí. Jedná se o první makroregionální strategii, v níž jsou iniciativy financované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti využívány k dosažení většího dopadu na všechny členské státy i mimo ně.

Posun od dobrého k mimořádnému

Tento region se pyšní velkým přírodním bohatstvím, rozmanitými obchodními příležitostmi a lidmi, kteří jsou otevření novým myšlenkám. Mnohé země obklopující Baltské moře historicky sdílejí několik společných témat a mohou se těšit na jasnou společnou budoucnost. Státní hranice a náročné přírodní prostředí však zároveň přináší mnohé praktické problémy. Proč je tedy strategie EU tou nejlepší cestou vpřed?

Projekty spadají do čtyř hlavních oblastí podle těchto cílů: zlepšení životního prostředí, podpora prosperity, lepší dostupnost a rozvoj vyšších standardů bezpečnosti a ochrany. V současné době již běží na 80 vlajkových projektů s podrobnými obchodními plány a ty se těší podpoře řídicích orgánů, které jsou odborníky na dané oblasti. Konference ve Visby byla příležitostí k jejich předvedení a k poznání osob, které za projekty stojí. I v této rané fázi bylo jasné, že strategie podněcuje novou úroveň otevřenosti mezi různými zeměmi a smysl pro partnerství při dosahování vysokých cílů v regionu.

Řečníci EU uvádějí politiku do praxe

Hlavní řečníci z generálního ředitelství pro regionální politiku ukázali, jak mohou odborné znalosti EU a dobrý management sjednocovat podnikatelskou komunitu z celého regionu a přinášet novou prosperitu na základě spolupráce. Dirk Ahner, generální ředitel GR pro regionální politiku, připomněl delegátům, že tato strategie dodá nový rozměr politice soudržnosti EU a vytvoří mocnou součinnost mezi existujícími

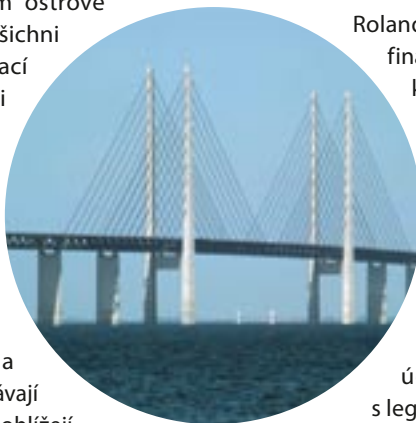
projekty, které těží ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Ti, kteří pokročili ve svých vlastních podnikatelských projektech, si mohou být jisti, že jsou součástí mnohem většího projektu, ve kterém jsou stávající finanční prostředky využívány ještě lépe a přinášejí nové výhody pro místní obyvatele.

Rolandas Kriščiūnas, náměstek litevského ministra financí, poukázal na velké zkušenosti organizací, které působí jako řídicí orgány, s vedením a poskytováním poradenství v oblasti efektivního plánování, financování a řízení projektů. Zajišťují, aby se debaty ubíraly správným směrem a pomáhají projektovým partnerům při budování fungujících sítí a společném postupu. Jejich zkušenosti zaručují ten nejlepší přístup k financování nových podniků a kromě toho také doporučují účinné obchodní postupy a drží krok s legislativním vývojem.

Ostatní řečníci Komise nastílnili vzrušující projekty, které se již realizují, od námořního dozoru až po vývoj výkonnějších paliv. Na konferenci bylo možné seznámit se s projekty a také se zástupci některých projektů, kteří se jí účastnili. Účastníci tak měli možnost navázat osobní kontakty, což často bývá tou nejproduktivnější částí každé konference. Účastníci dále měli možnost poznat, jak zapojení EU do regionálních programů umožňuje spolupráci různých národností a přenos jejich projektů na nové úrovni.

Workshopy o předvedení špičkové spolupráce

Po rozebrání klíčových principů strategie se pozornost delegátů přenesla na podrobné informace týkající se dosavadního pokroku. Během druhého dne konference vystoupily při čtyřech workshopech vedoucí projektů, aby vysvětlili, jakým způsobem jejich týmy přinášejí nové výhody. Například v Polsku přispívá Technická univerzita svými novými odbornými znalostmi k vytváření projektů a regionálnímu plánování, a to za pomoci odborníků z Německa. V Litvě zase investice do silniční sítě řídí ministerstvo financí Lotyšska. Švédská environmentální technologie se využívá k lepšímu hospodaření s odpadem v Litvě, zatímco rozvoj energeticky efektivních paliv ve Švédsku těží ze spolupráce s Finskem.

EU – rádce, ne vládce

Řada mezinárodních partnerů a oblastí odbornosti, které poji společná vášeň pro tento region, jenom dokládá skutečnost, že se nejedná o program, ale o strategii. Orgány EU nekontrolují přímo rozpočet nebo legislativu, ale jsou spíše katalyzátorem pro rozvíjení nových spojení, třeba i mezi nepravděpodobnými partnery. Podniky, univerzity, organizace a veřejné orgány již uplatňují své specializované dovednosti, a EU tak může setrvávat v roli rádce a dosahovat větší přidané hodnoty u každého eura investovaného z veřejných prostředků.

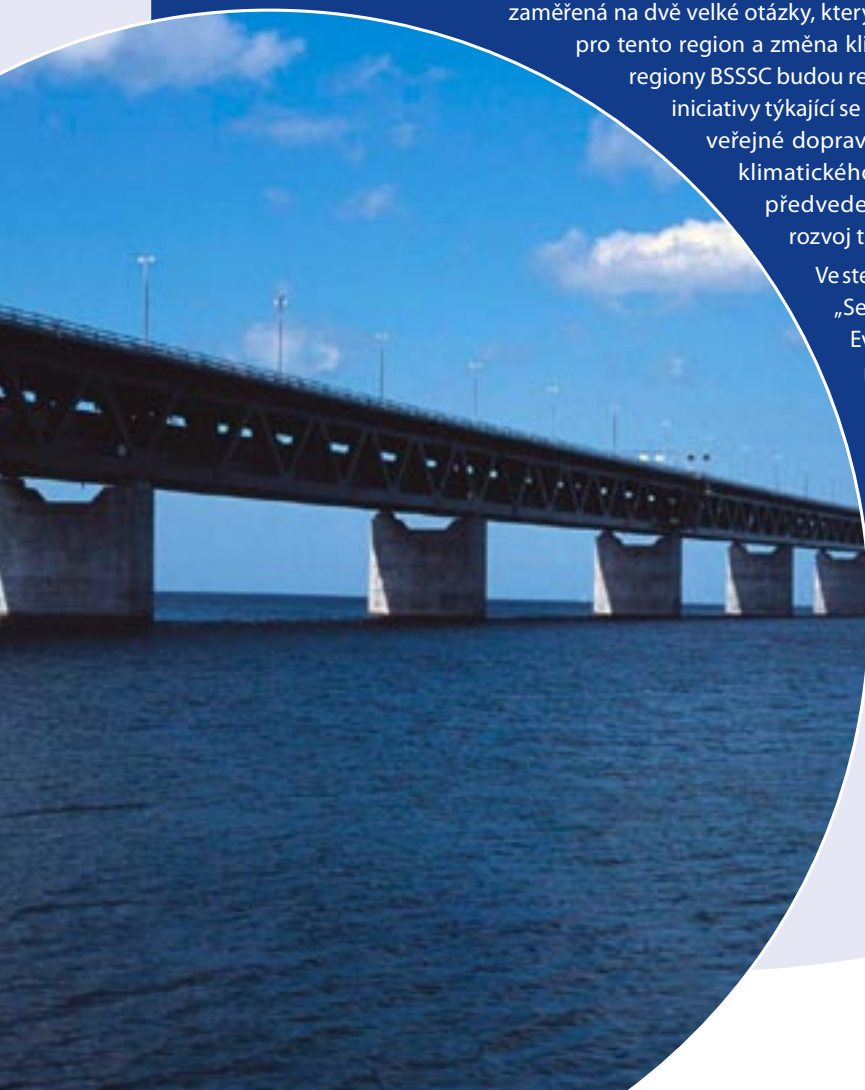
Tento nový přístup ke spolupráci mezi členskými státy a Ruskem bude určitě po dokončení každého nového projektu pevnější a účinnější. Konference ve Visby představila začátky strategie pro Baltské moře, přiřadila k tvářím konkrétní jména a vymezila rozsah budoucí práce.

Subregionální spolupráce států Baltského moře (Baltic Sea States Subregional Co-operation, BSSSC) – 17. výroční konference

BSSSC je politickou sítí, která spojuje regionální orgány z 10 přímořských států v okolí Baltského moře, a to v době, kdy regiony v této oblasti mohou mít skutečný dopad na politiky, které se vytvářejí na národní úrovni a úrovni EU. Její klíčová úloha spočívá v podpoře, kterou poskytuje lisabonskému programu pro růst a zaměstnanost a nabízí ji prostřednictvím úzké spolupráce s ostatními celobaltskými organizacemi, jako je například Unie baltských měst (Union of the Baltic Cities), Fórum pro baltský rozvoj (Baltic Development Forum) a Sdružení baltských obchodních komor (Baltic Sea Chambers of Commerce Association).

Ve dnech 13.–15. října se na dánském ostrově Zeeland bude konat 17. výroční konference této sítě zaměřená na dvě velké otázky, kterým v současnosti čelí země v okolí Baltu: strategie EU pro tento region a změna klimatu. Změna klimatu je již u Baltu patrná a členské regiony BSSSC budou reagovat na tento problém tím, že přezkoumají a zahájí iniciativy týkající se obnovitelných systémů energie, energeticky efektivní veřejné dopravy, inovací souvisejících s klimatem a regionálního klimatického plánování. Na konferenci v roce 2009 budou předvedeny konkrétní příklady toho, jak lze nasměrovat rozvoj tak, aby bral ohled na klima.

Ve stejné době bude v dánském Roskilde probíhat konference „Setkání mládeže na téma udržitelné společnosti“ (Youth Event on Sustainable Societies). Sejde se na ní na padesát mladých lidí, kteří budou projednávat různé aspekty udržitelnosti a poté se dne 14. října připojí k hlavní konferenci. V plánu je debata tří mladých zástupců a tří politiků.

POSLEDNÍ VYDÁNÍ

Tématem posledního vydání časopisu Panorama byl Rok tvořivosti a inovací, jak byl nazván rok 2009. Mezi výzvy, které tento rok přinesl, patřilo hledání způsobu měření kreativity a jejích dopadů na společnost, dále způsobu podpory inovace v jejím nejširším smyslu – mimo laboratoře – a také uvažování nad tím, jak může kreativní myšlení vést k inovaci. Země v celé EU přistupují k propagaci Roku a jeho cílů kreativně. Za všechny můžeme jmenovat jenom pár příkladů: inovativní třídy pro středoškolské studenty v Maďarsku, podpora dědictví a životního prostředí prostřednictvím „Otevřených zahrad“ po celém Polsku, hispánsko-francouzský seminář o inovaci financovaný ze strukturálních fondů. Inovace bude hrát klíčovou úlohu také při každoročním Evropském týdnu regionů a měst (5.– 9. října 2009). Jedním ze čtyř hlavních témat letošních „Open Days“ bude „Inovace v evropských regionech a městech“: http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000

PŘÍŠTÍ VYDÁNÍ

Příští vydání časopisu Panorama se bude zabývat změnou klimatu – pravděpodobně největším problémem, před kterým v současné době stojíme. V prosinci 2008 přijala EU integrovanou politiku pro energii a změnu klimatu včetně ambiciózních cílů pro rok 2020. Doufá, že se tak Evropa dostane na správnou cestu – směrem k udržitelné budoucnosti s energeticky účinnou, nízkouhlíkovou ekonomikou, a to tak, že sníží skleníkové plyny o 20 % (o 30 %, bude-li dosaženo mezinárodní dohody), sníží spotřebu energie o 20 % pomocí zvýšené energetické účinnosti a uspokojí 20 % svých energetických potřeb z obnovitelných zdrojů. Panorama prozkoumá, jak k dosažení těchto ambiciózních cílů přispívá politika soudržnosti EU. Dále se bude zabývat tím, co regiony v celé EU podnikají ke zpomalení a zmírnění změny klimatu, od solárních panelů na francouzském ostrově Réunion až po burgenlandské (Rakousko) plány na energetickou nezávislost.

DATUM	UDÁLOST	MÍSTO
31. srpna – 1. září 2009	18. parlamentní konference Baltského moře http://www.baltasam.org/	Nyborg (DK)
14.–15. září 2009	Evropská města a globální výzva týkající se klimatu http://www.se2009.eu/en	Stockholm (SE)
17.–18. září 2009	Schůzka ministrů na téma strategie EU pro region Baltského moře, které pořádá švédské předsednictví EU http://www.se2009.eu/	Stockholm (SE)
24. září 2009	Územní spolupráce a územní soudržnost http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
29. září 2009	Jak politika soudržnosti podporuje rozvoj venkova? http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
5.–6. října 2009	11. vrcholná schůzka Baltského fóra pro rozvoj spolupořádaná švédským předsednictvím EU http://www.bdforum.org/	Stockholm (SE)
5.–8. října 2009	„Open Days“ – Evropský týden regionů a měst: globální výzvy, evropské reakce http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brusel (BE)
13.–15. října 2009	Výroční konference organizace Subregionální spolupráce států Baltského moře (BSSSC) http://www.bsssc.com/	Zealand (DK)
30. listopadu – 1. prosince 2009	Nové metody hodnocení politiky soudržnosti: zlepšení metod hodnocení http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm	Varšava (PL)
10.–11. prosince 2009	Konference o politice soudržnosti a územním rozvoji: využijte územního potenciálu! http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1	Kiruna (SE)
3. března 2010	Pátá konference zainteresovaných stran o akčním plánu HELCOM pro Baltské moře http://www.helcom.fi/	Helsinky (FI)

Informace o klíčových událostech v oblasti regionální politiky najdete na http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

NECHTE ZAZNÍT SVŮJ HLAS

KN-LR-09-030-CS-C

Panorama vítá Vaše připomínky a dotazy.

Tématem příštího vydání bude změna klimatu, jeden z největších problémů, jemuž dnes čelíme. Co dělá EU pro snížení škodlivých emisí? Jakým způsobem přispívá politika soudržnosti ke zmírnění jejich dopadů? Povězte nám, jaký účinek mají programy ve Vašem regionu.

Kromě toho Vás Panorama vyzývá, abyste předkládali dotazy na praktické záležitosti o projektu a politiku. Některé Vaše připomínky a otázky vybereme a postoupíme je odborníkům na danou oblast v naší nové sekci Odstraňování problémů.

Takže pokud něco máte, sdělte nám to. Máte-li nějaké otázky či si přejete vyjádřit svůj názor, zkontaktujte nás na adrese: regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8197

© Evropská společnost, 2009
Reprodukce je povolena pouze pod podmínkou uvedení zdroje.

Tištěno v Belgii

ÚŘAD PRO PUBLIKACE EVROPSKÉ UNIE
L-2985 Luxembourg

Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku
Jednotka B1 - Informace a komunikace
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brusel
Fax (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

■ Úřad pro úřední tisky